

Tarihi

Kaystros (Küçük Menderes) ırmağı, Kiraz İlçesi topraklarından doğar, hafif bir yay çizerek Beydağ'dan Ödemiş'e doğru uzanır. Eskiden beri suladığı ova onun adıyla anılmıştır. Mevsimine göre taşar, çevresini kaplar, iki kıyısını da yeşertir, bolluk getirir. Mart ayında tarımsal hareketlenme başlar. Toprak canlanır.

Bu verimli ovanın kuzeyine, adı tarihte türlü mitolojik öykülere karışmış Tmolos (Bozdağlar), güneyini ise Messogis (Aydın Dağları) çevirir.

Ovanın belgelendirilen tarihi M.Ö.3000 de başlayan eski Tunç çağına kadar çıkmaktadır. Daha eski devirlere ait bilimsel çalışma yapılmadığından daha öncesi bilinmemektedir.

Bölge sırasıyla Hititler, Frigler, Kimmerier ve Lidyalılar'ın egemenliğine girdi.

M.Ö.546'da doğudan gelen Persler Lydia egemenliğine son verdiler. Yukarı Kaystros vadisi M.Ö.334'de Makedonya Kralı İskender'in eline geçti. Daha sonra birçok el değiştiren ova M.Ö.133'de Roma egemenliğine girdi. Bu dönemde parlak günler, depremler ve hastalıklar yaşandı. M.S.395'de Kilbianos ovası Bizans İmparatorluğu'nun Thracessien Theme'si içinde kaldı. Bizans'la birlikte M.S.IV. yüzyıldapeganizim inançları yasaklanarak, Hıristiyanlık Kilbianos ovasındaki Pyrgion (Birgi), Koloe (Kiraz), Palaiopolis (Beydağ), Hypaipa (Günlüce), Nikaia gibi kentlerde piskoposluk kuruldu.

Beydağ İlçesinin ne zaman ve kimler tarafından kurulduğunu bugüne kadar tam olarak saptanamamıştır. Ancak bu konuda yapılan çeşitli araştırmalardan Beydağ'ın

Bizanslar döneminde mevcut olduğu ve o zamanki isminin Palaiapolis olduğu anlaşılmaktadır.

Palaiapolis sözcüğü Yunancada Eskişehir anlamına gelmektedir. Şehrin kelime anlamı bakımından Bizanslar döneminde de olduğu anlaşılmaktadır.

Prof. WILLIAM M. Ramsey'in "Anadolu Tarihi Coğrafyası" imli eserine göre, M.S.451 yılındaki Bizans Cholcedon Meclisi kayıtlarında şehrin ismi Palaiapolis olarak

geçmektedir. Yine aynı eserde Palaiapolis kentini kuranların Kilbia'lılar olabileceği belirtilmektedir.

Ancak bu bilgi de kesin değildir.

13.Yüzyıla kadar Bizanslılar'ın idaresinde kalan şehir daha sonra Türklerin hücumuna uğramış, önde Aydın Oğullarının, 1426 yılından sonra da Osmanlı Devleti'nin yönetimine girmiştir. Palaiapolis sözcüğü Türkler tarafından BALYAMBOLU şeklinde telaffuz edilmiştir.

17.yüzyılda burayı ziyaret eden Evliya Çelebi seyahatnamesinde şu bilgileri vermiştir. "Burası Aydın toprağında 150 akçe şerif kazanır. Nahiyeleri yedi köydür. Bir

kasabası, bağ ve bahçeli bir dağ eteğinde 300 evli, bir camili, bir han ve hamamlı, birkaç dükkanlı kasabadır. Haftada büyük bir pazarı olur. Pamuk ipliği, pamuk bezi ve dimisi meşhurdur. Biyan kökü çok olduğundan buraya Biyanbol adı verilmiştir.”

Balyambolu 19.yy ikinci yarısı ortalarında gelişmekte olan kazalardandır. 1982 yılı İsmail Cevit'in Salnamesinde Ödemiş kazasının güneydoğusunda, kuzeyinde Kales nahiyesi, doğusunda Eleşar kazası, güneyinde Nazilli kazası, batısında ise Ödemiş ile sınırlı olduğu 17 köyünün bulunduğu ve nüfusunun 5687 olduğu yazılıdır. İlçe daha sonraları güneyindeki dağlara izafeten BEYDAĞ adını almıştır.

1867'de çıkarılan Vilayetler İdare Kanunuyla Keles, Balyambolu, Birgi Bucak durumuna getirilerek Ödemiş Kazasına bağlandı.

15 Mayıs 1919'da İzmir' in Yunanlılarca işgali üzerine Ödemiş'te Kuvayı Milliye kuruldu. Hacı İlyas cephesin çökmesi ve 1 Haziran 1919'da Ödemiş'in işgali üzerine ovada efe, zeybekler ve halk yeni cepheler oluşturdu. Bozdağ, Kaymakçı, Çaylı, Köseler, Halkapınar, Beydağ, Bademli ve Mendegüme'de açılan cephelerle Yunanlılar'a bir yıla yakın kayıplar verdirildi. Zamanla bölgede cepheler dağıldı, Yunanlılar Beydağ'a kadar girdi. Gerilla tipi yıpratma muharebelerinin yerine düzenli ve disiplinli Türk Ordusunun muharebeleri aldı.

30 Ağustos 1922'deki Büyük Zaferden sonra Yunanlılar 1 Eylül'den başlayarak yöreyi terk ettiler ve 3 Eylül 1922'de de tamamen Ödemiş'ten ayrıldılar.

04 Temmuz 1987 Tarihine kadar Ödemiş'e bağlı Bucak durumunda olan Beydağ bu tarihten itibaren kent yaşamını ilçe olarak sürdürmeye başlamıştır.